

Medicinska fakultetens kansli

Verksamhetsberättelse 2003

Allmänt om fakulteten

Fakulteten representerar utbildning och framstående forskning av hög kvalitet, engagerade lärare och skicklig TA-personal.

Återväxten bland doktorander med läkar- och tandläkarexamen är liten, vilket på sikt kan äventyra utbildningarna. För att kunna bedriva de flesta av fakultetens utbildningsprogram krävs tillgång till en sjukvårdsorganisation för den kliniska utbildningen. Det minskande befolkningsunderlaget i norra regionen och därmed minskande sjukvårdsorganisation utgör därför en svaghet för fakulteten. Ökad samverkan och integrering av övriga sjukhus i regionen för forskning och grundutbildning skulle kunna vara ett sätt att få tillgång till det större befolkningsunderlag som krävs för att kunna utbilda ett stort antal studenter.

Landets alla medicinska fakulteter står inför stora rekryteringsproblem de närmaste tio åren på grund av stora pensionsavgångar. Rörligheten inom landet har minskat kraftigt sedan möjligheten att befordra framför allt universitetslektorer till professorer infördes. Svårigheterna för fakulteten att i framtiden kunna rekrytera kompetenta lärare från andra lärosäten är större för Medicinska fakulteten i Umeå än för övriga medicinska fakulteter på grund av universitetets geografiska läge.

Kompetensförsörjningsläget

Anställda per den 31 december 2003

Kategori	män	kvinnor	Totalt	procentuell andel kvinnor
Professor	88	21	109	19
Universitetslektor	73	57	130	44
Forskarassistent	18	13	31	42
Universitetsadjunkt	27	107	134	80
Doktorandanst.	51	91	142	64
TA-personal	121	353	474	75

källa: Primula

Åldersfördelning per den 31 december 2003

Kategori/ålder	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 -
Professor			17	62	30
Universitetslektor		11	35	67	17
Universitetsadjunkt	1	16	31	69	17
TA-personal	37	123	108	152	54

källa: Primula

För att underlätta för kommande rekryteringar av unga forskare och för att dessa skall kunna komma igång med sin forskning beviljades alla som erhöll en anställning som forskarassistent eller klinisk assistent som utlysts under år 2003 ett startbidrag.

Lokalsituation

Storinstitutionsreformen har i de flesta fall inneburit fysiskt splittrade institutioner vilket är otillfredsställande. Fakulteten råder inte över lokalplaneringen eftersom merparten av fakultetens verksamhet bedrivs inom landstingets lokaler. Lokalbristen är stor inom landstinget vilket gör situationen tungrodd och besvärlig.

Ekonomi

Den totala ekonomiska omsättningen för verksamhetsåret 2003 uppgick till 896,1 Mnkr. I beloppet är samtliga bedrivna verksamheter inom fakulteten inräknade oavsett finansieringsform och inklusive resurser för ALF/TUA-finansierad verksamhet. Jämfört med år 2002 har omsättningen ökat med ca 71 Mnkr.

Fakultetens arbete med jämställdhet

Andelen kvinnor är stor inom fakultetens samtliga utbildningsprogram, totalt 73 procent. Inom grundutbildningen uppmanar fakulteten bl.a. samtliga programkommittéer att uppmuntra institutioner att aktivt anstränga sig att rekrytera studenter brett vid olika fora där det finns större möjligheter att locka studenter av underrepresenterat kön. Institutionerna uppmanas att ha både manliga och kvinnliga lärare och studenter med på bilder och i textmaterial på hemsidor, postrar, animerade presentationer, annonser etc. De ansträngningar som har gjorts har dock inte haft någon effekt. Andelen kvinnor är densamma som under år 2002.

Fakulteten har fortsatt sin satsning på tvååriga s.k. post-docanställningar som projektassistent eller klinisk assistent. Härigenom ges möjlighet att meritera sig på hemmaplan under två år efter doktorsexamen och det krävs inte nödvändigtvis att den nyblivna doktorn tillbringa något eller några år vid ett utländskt universitet. Tanken är bl.a. att underlätta för kvinnor att fortsätta sin forskarkarriär. Under året har fyra personer fått anställningar som projektassistent, två kvinnor och två män. Två män har anställts som kliniska assistenter.

Fyra professorer har anställts, samtliga män. Två av de fyra har befordrats och vid den tredje tillsättningen, professuren i kirurgi, fanns enbart manliga sökande. Vid tillsättningen av den fjärde professuren, i medicinsk genetik hade den person som anställdes rankats först av samtliga sakkunniga. Därutöver har elva adjungerade professorer anställts eller fått förlängd anställning, enbart män. Tolv universitetslektorer, sju manliga och fem kvinnliga har anställts. En av de kvinnliga universitetslektorerna är befordrad. Elva adjungerade lektorer har anställts, två kvinnor och fyra män.

Anställningsnämnden utser vid varje anställning en rekryteringskommitté bestående av berörd prefekt och en företrädare för ämnet. I kommitténs arbete ingår bl.a. att aktivt finna både kvinnliga och manliga sökande till ledigförklarade anställningar. Nämnden strävar alltid efter jämn könsfördelning vid utseende av sakkunniga. Vid samtliga anställningar diskuteras jämställdhetsaspekten. Nämnden beaktar vid varje anställning alltid möjligheterna till positiv särbehandling av underrepresenterat kön och redovisar hur jämställdhetsaspekten beaktats och vilken betydelse den haft.

Arbetsmiljö och miljö

Arbetsmiljö- och miljöplaner inhämtas varje år från institutionerna. En redovisning och analys lämnas därefter till universitetets Arbetsmiljökommitté.

Kvalitetsutveckling

Infasningen i den nya läkarutbildningen, U2000, har avslutats under året. En utvärdering kommer nu att göras. En påbyggnadsutbildning om 40 poäng på tandhygienistutbildningen har inrättats. Ett nytt utbildningsprogram för erhållande av magisterexamen med ämnesbredd med inriktning mot bildterapi (40 poäng), har inrättats. Under året har universitetet fått examensrätt för barnmorskeexamen. Ett omfattande arbete med en ny sjuksköterskeutbildning har påbörjats.

Samtliga utbildningsprogram bedriver kontinuerligt ett omfattande kvalitetsarbete, utbildningsplaner utvecklas, utvärderingar av kurser pågår etc. Studenternas medverkan i förändringsprocessen är mycket viktig.

Kompetensförsörjning

Fakultetsnämnden beslutade i december år 2000 om en fyraårsplan för rekrytering av universitetslektorer med anledning av dels de medel som tillförts fakulteten på grund av utökningen av läkarutbildningen, dels tack vare universitetsstyrelsens ekonomiska tillskott. Fakultetsnämnden har prioriterat och totalt tillsatt tolv lektorat.

Den helt avgörande faktorn för fakultetens överlevnad är tillgången på kvalificerad personal. Fakulteten har vidtagit kraftfulla åtgärder för att av våra egna studenter utbilda framtidens forskare/lärare. Under året har fakulteten ledigkunnigt forskarassistentanställningar och postdoc-anställningar för att försöka säkra den framtida tillgången på forskare/lärare.

Inom fakulteten pågår också, som ovan nämnts, ett aktivt arbete för att rekrytera yngre forskare/lärare. Majoriteten av fakultetens lärare är forskarutbildade, och inom de utbildningar där andelen disputerade lärare är låg pågår kompetenshöjande verksamhet.

Grundutbildning

Program	Helårsstudenter			Helårsprestationer			Genomströmning
	Kv	M	Totalt	Kv	M	Totalt	
Arbetsterapeut	134,33	20,5	154,83	137,53	21,2	158,73	103%
Barnmorskeutb	27,4	0	27,4	26,1	0	26,1	95%
Biomedicin	63,88	28,8	92,68	55,6	22,5	78,10	84%
Biomedicinsk analytiker	58,38	19,75	78,13	56,43	19,08	75,5	97%
Folkhälsovetenskap	22,0	20,63	42,63	18,88	20,63	39,5	93%
Logoped	43,69	4,8	48,49	45,45	4,7	50,15	103%
Läkare	444,53	305,3	749,83	438,75	303,63	742,38	99%
Mag progr omvårdnad	24,0	2,75	26,75	17,63	2,13	19,75	74%
Mag progr arbetsterapi	5,5	0	5,5	4,5	0	4,5	82%
Mag progr biomedicinsk lab vet	0,75	1,5	2,25	0,5	0,63	1,13	50%
Mag progr sjukgymnastik	6,0	2,13	8,13	7,88	1,63	9,5	117%
Omsorgs-/vårdvetenskaplig påbyggnadsutb	1,5	0	1,5	3	0	3	200%
Psykoterapeut	9,0	1,0	10,0	2,15	0,55	2,7	27%
Röntgensjuksköterska	12,63	7,13	19,75	10,5	5,38	15,88	80%
Sjukgymnast	108,13	53,58	161,7	106,93	52,05	158,98	98%
Sjuksköterska	492,83	101,03	593,85	462,86	96,36	559,23	94%
Specialistutb ssk	48,75	9,5	58,25	42,08	7,75	49,83	86%
Vårdvetenskapligt progr	2,25	0,25	2,5	3,25	0,75	4,0	160%
Tandhygienist	47,93	5,5	53,43	55,03	5,33	60,35	113%
Tandläkare	128,69	71,30	199,99	126,56	67,31	193,88	97%
Tandtekniker	33,91	14,95	48,86	34,33	15,53	49,85	102%
TOTALT	1716,04	570,38	2386,42	1655,9	647,1	2303,01	97%

Källa: UmU, planeringsenheten, Lennart Brinkstam

Studeranderekrytering, söktryck

Som framgår av nedanstående tabell är det flera förstahandssökande per plats till nästan alla utbildningsprogram.

	vt 2003	ht 2003
Arb.terapeut	0,9	1,7
Barnmorska		2,05
BMA		0,4
BMA klin fys		1,1
Biomed		2,5
Logoped	9,5	
Läkar	3,9	6,4
Rönt.sj.sk		1,6

Sjukgymn	5,7	10,5
Sj.sk Umeå	2,1	2,8
Sj.sk Ske-å	2,2	2,2
Sj.sk Ly		
Tandhyg		1,5
Tandläk	3,4	
Tand tekn		0,7

Internationellt studerande- och lärarutbyte

Under året har 108 utländska studenter tagits emot medan 70 studerat utomlands inom ramen för det internationella utbytet. 19 utländska lärare har tagits emot medan 10 valt att arbeta utomlands in om ramen för det internationella utbytet.

Pedagogiskt utvecklingsarbete

Ett exempel på pedagogiskt utvecklingsarbete inom fakulteten är den omfattande revision av sjuksköterskeprogrammet som påbörjades i januari 2003. Syftet är att genomföra en sjuksköterskeutbildning som motsvarar kraven på framtidens sjuksköterskor. Under våren 2004 inleds kursplanarbetet och det nya programmet beräknas starta vårterminen alternativt höstterminen 2005. Även inom övriga program pågår utvecklingsarbete i varierande omfattning.

Studentinflytande/ studentmedverkan

Studenternas medverkan i processen med att utveckla utbildningsplaner, utvärdera kurser etc. är mycket viktig. Studentinflytandet säkerställs också genom att studenterna har rätt att vara representerade i alla beslutande och beredande organ vars verksamhet har betydelse för utbildningen och för studenternas situation.

Forskning

Forskningsinriktning, forskningsmiljö

Forskningen vid fakulteten bedrivs i allmänhet i projektform av en eller flera seniora forskare och deras doktorander. Grupperna formeras i stor utsträckning kring de forskare som drar till sig extern finansiering. Vid fakulteten bedrivs forskning som är såväl av grundläggande natur som sjukdomsbehandlande, förebyggande och inom omvårdnad vid 13 institutioner och två centrumbildningar. Ansvaret för en av institutionerna och båda centrumbildningarna är delat mellan de medicinska och teknisk-naturvetenskapliga fakulteterna.

Verksamhet i internationell toppklass bedrivs inom flera av molekylärbiologins centrala områden. Utvecklingsbiologin är ett särskilt framgångsrikt och expansivt forskningsområde. Fakulteten har också en stark grundforskning med anknytning till de stora folksjukdomarna. Vid fakulteten bedrivs också konkurrenskraftig grundvetenskaplig och klinisk forskning inom mikrobiologin. Laboratoriemedicinen har stark forskning inom bl.a. tumörpatologi och hematologisk patologi, vissa s.k. Norrlandssjukdomars genetik samt kroppens försvarssystem mot skador orsakade av fria radikaler.

Den nationellt och internationellt konkurrensmässiga kliniska forskningen har kraftsamlat kring vissa profilområden, bl.a. hjärtkärlsjukdomar, särskilt stroke, hjärtmuskelmetabolism och hypertoni, tumörsjukdomar, särskilt prostatacancer och hjärntumörer samt strålterapi, ärftliga "Norrlandssjukdomar", t.ex. Skellefteåsjukan och ärftliga ögonsjukdomar, lungsjukdomar orsakade av luftföroreningar, psykiska och kognitiva sjukdomar, särskilt schizofreni och demens, neuroendokrinologi, nutrition, vissa infektions- och inflammationssjukdomar, t.ex. i mellanöra och tarm, trauma, särskilt trafikskador, metabola sjukdomar som diabetes, nya material och metoder för rehabilitering av odontologiska skador, studier kring relationerna mellan patient och läkare/vårdare.

Fakulteten har en bred forskningskompetens inom odontologisk forskning innefattande mikrobiell adhesionsforskning, käkledsforskning, benbiologiska och benpatologiska studier, neurofysiologisk och epidemiologisk forskning. Unik är också fakultetens ställning inom odontologisk materialforskning med ett av Socialstyrelsen inrättat nationellt biverkningsregister för dentala material.

Fakulteten har en nationellt och internationellt stark allmänmedicinsk forskning med tyngdpunkt på bl. a. hypertoni, diabetes, porfyri och sexuellt överförda sjukdomar.

Fakultetens omvårdnadsforskning har god forskarrekytering och stark metodutveckling inom kvalitativ forskning (huvudsakligen inriktad på forskning rörande omvårdnad för äldre och kring omvårdnadspersonalens villkor).

Stark folkhälsoforskning bedrivs med profilering på de stora folksjukdomarna samt på olikheter i hälsa, genusforskning och internationell hälsa.

Ett regionalt forskningsnätverk med forskartjänster bekostade av Norrlandslandstingen är under uppbyggnad. Åtskilliga forskningsverksamheter har dessutom en utpräglad internationell karaktär. Till detta bidrar bl.a. en internationell forskningsmiljö med stort antal unga utländska forskare, ledningsfunktioner i ett stort antal multinationella forskningsprojekt, särskilda satsningar inom området internationell hälsa och stora forskningsanslag erhållna i internationell konkurrens.

En stor potential finns i Medicinska biobanken med inte bara fraktionerade blodprover från stora populationsstudier utan också mycket omfattande uppgifter om bl.a. sociala förhållanden och livsstil något som medger detaljerade studier av samspelet mellan genetik och miljö.

För att uppmuntra till gemensamma initiativ och etablera spjutspetsteknologier bidrar fakulteten med tidsbegränsad finansiering av vissa forskarinitierade infrastruktursatsningar. Exempel på sådana är enheten för produktion av transgena möss och enheten för genotypning.

Externfinansierad forskning inkl. uppdragsforskning

Fakultetens forskningsverksamhet är starkt beroende av externa anslag, forskningsverksamheten finansieras till 183 Mkr kronor av externa medel. Denna andel ökar något jämfört med tidigare år. Totala intäkten för uppdragsforskning uppgår till knappt 19 Mkr kronor. Det är en ökning jämfört med tidigare år.

Övriga uppdrag

Fakultetens lärare har haft en mängd sakkunniguppdrag under året, såsom opponenter eller ledamöter i betygsnämnder i Sverige och utomlands, sakkunniga för anställningar inom andra lärosäten både inom och utom landet, deltagit som sakkunniga i Vetenskapsrådets beredningsgrupper samt i Cancerfondens och andra prioriteringsgrupper för beredning av beslut om forskningsanslag, vetenskapligt sakkunnig i en nationell ögonforskningsfond (KMA), Svensk trafikmedicinsk förenings forskningsfond, Stiftelsen Einar och Anna Keys Fond, ledamot i bedömningspanel för granskning av ansökningar i Stiftelsens för strategisk forskning satsning på ”framtidens forskningsledare”.

Fakultetens lärare finns representerade som ledamöter i bl.a. Vetenskapsakademien, Vetenskapsakademins nationalkommitté för biokemi och molekylärbiologi, Vetenskapsakademins stipendiekommitté för kemi, Nobelkommittén för kemi, Vetenskapsrådet, ämnesrådet för medicin samt ämnesrådet för naturvetenskap och teknik, styrelsen för Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, Pfizer stiftelse för klinisk neurobiologisk forskning, Muskelfond norr, Hospicestiftelsen i Umeå, Hjärt-Lungfonden, Vårdalstiftelsen, Epidemiologiskt centrum vid Socialstyrelsen, SIDA, SAREC, WHO Collaborative Center, Hjärnfonden, Svenska Parkinsonförbundet, Gunvor & Josef Anérs stiftelses forskningsråd, Svenska sällskapet för medicinsk forsknings granskningsnämnd, Institutet för biomedicinsk laboratorievetenskaps vetenskapliga råd, Institutet för biomedicinsk laboratorievetenskaps styrelse, Gustav V Jubileumsfond, ansökningskommittén i Jerringfonden, Oscarsfonden, SFOG:s styrelse, Nordiska rådet för kvalitetssäkring, De synskadades vänner (DSV) styrelse i Västerbotten Västerbottens läns läkemedelskommitté, Läkemedelsverkets expertgrupp för klimakteriebehandling, Cancerfondens prioriteringskommitté för värdforskning, Försöksdjursnämnden i Umeå, Fonden för neuropatologisk forskning, Skandinavisk Neuropatologisk förening, Svensk förenings för klinisk kemi utbildningsutskott, Svenska läkaresällskapets etiska delegation, Svenska läkaresällskapets forskningsdelegation, Svensk förening för patologi, UmanGenomics, Innate Pharmaceuticals, STINT, arbetsgrupp som VR-M och de

medicinska fakulteterna tillsatt för att utreda läget rörande finansiering av medicinsk forskning i Sverige, arbetsgrupp inom Vetenskapsakademien som skall gå igenom erfarenheter från de utvärderingar som gjorts av löntagarfondstiftelsernas verksamhet och ge rekommendationer inför kommande utvärderingar

Nämnden för försöksdjursvetenskap, Svenska föreningen för biokemi och molekylärbiologi, JC Kempes Minnes Stipendiefond, Arbetsgruppen för dyrbar utrustning (VR-M), Rådsberedningen (VR-M), beredningskommittén ”Cell och Molekylärbiologi” (VR-NT), SBU:s utvärderingsgrupp, styrelsen för European Calcified Tissue Society; Socialstyrelsens rådgivande arbetsgrupp för tandläkarnas specialiseringsutbildning, Socialstyrelsens nationella kunskapscenter för Dentala Material, expertgruppen för kost och hälsa inom Livsmedelsverket, Vetenskapsakademins nationalkommitté för näringsforskning, ISO kommittén TC 42 Photography, Nordisk neurologisk förening, NHRs forskningsfond, valberedningen för Svenska Neurologföreningen, Svensk neurokirurgisk förening, Cancerfondens nationella planeringsgrupp för CNS tumörer, Läkemedelsförmånsnämnden, Diabetesförbundets vetenskapliga råd, Svenska diabetesförbundet, Äldrecentrum i Västerbottens vetenskapliga råd, ledamot i arbetsgrupp om demensvård på Socialdepartementet, vetenskapliga råd i Socialstyrelsen, vetenskapligt råd i Läkemedelsverket, vetenskapliga råd i Livsmedelsverket, vetenskapligt råd i Statens institutionsstyrelse, sakkunnig vid Brottsförebyggande rådet, Rättsmedicinalverkets FoU-nämnd, LSR, FSA, Detlovs stiftelse, Borgerskapets forskningsstiftelse, CIF, ansvarig för nationella kvalitetsregistret för gynekologiska operationer, Svensk förening för övre abdominell kirurgi, Svensk kirurgisk förenings programkommitté, nationell grupp för behandling av levertumörer, European Society of Surgical Oncology (ESSO), Accreditation Committee of Oncology in Europe (ACOE), Federation Europe Cancer Societies (FECS) utbildningskommitté, Svensk förening för bröstkirurgi, Association for the Advancement of Automotive Medicine (AAAM), International Traffic Medicine Association, Svensk trafikmedicinsk förening, Svensk katastrofmedicinsk förening, Svensk förening för traumatologi, Vägverkets trafiksäkerhetsråd i norra regionen, Socialdepartementets expert i Barnsäkerhetsdelegationen, Socialstyrelsens kunskapscentrum inom katastrofmedicin (KcKM), generalsekreterare i Nordisk Ortopedisk förening, sakkunnigläkare Socialstyrelsen och Domstolsverket, vice president/kassaförvaltare i Nordisk urologisk förening, Nordic Biologic Specimen Bank´s Study Group on Cancer Causes and Control (NBSBCCC), Working Group on Prostate Cancer in EPIC, European study on nutrition and cancer, suppleant i Cancerfondens forskningsnämnd, suppleant i styrelsen för VR-M, fortbildningsutskottet i Svensk förening för hematologi, KVASt (kvalitetssäkringsgrupp i patologi), Vice President i European Society for Child and Adolescent Psychiatry (ESCAP), ordförande i Nordic Research Collaboration Group (NordCAP), ordförande i Svensk förening för psykosocial obstetrik och gynekologi (SFOG), ordförande i EARG (SFOG´s arbetsgrupp för endokrinologi), ordförande i en forskningsfond som handhas av Kungl. Skytteanska Samfundet och Umeå Universitet, ordförande i Stiftelsen Acta Otolaryngologica, ordförande i Föreningen Acta Otolaryngologica och president i ÖNH-sektionen av European Union of Medical Specialists (EUMS), ordförande i Västerbottens läns läkemedelskommitté m.m.

En av fakultetens lärare har haft ett regeringsuppdrag för att genomföra en ny organisation för etikprövning av forskning som avser människor. En lärare har varit engagerad i arbetet med att ta fram underlag för den forskningspolitiska propositionen. En av fakultetens lärare har uppdrag inom IAEA.

En av lärarna, som lämnat sin anställning men som nu är adjungerad till fakulteten, har rekryterats som huvudansvarig för medicinska frågor inom Socialstyrelsen.

Flera av fakultetens lärare är därutöver engagerade som redaktörer, biträdande redaktörer eller ingår i många internationella tidskrifters redaktionskommittéer samt har även uppdrag som sakkunniga för publicering i de mest prestigefyllda internationella tidskrifterna m.m.

Omfattningen av publikationer i internationella tidskrifter eller nationella tidskrifter

Vid fakulteten har publicerats 360 artiklar i vetenskapliga tidskrifter med referee-bedömning.

Internationellt utbyte

Någon statistik på det internationella forskningssamarbetet och utbytet som sker med anledning av det har vi inte inom fakulteten. Medicinsk forskning är dock till sin karaktär internationell. Forskningsutbyte pågår ständigt.

Forskarutbildning

Rekrutering

Antagning av forskarstuderande sker centralt inom fakulteten efter beslut i Forskarutbildningsnämnden. Den som är intresserad av forskarutbildning vänder sig i allmänhet till prefekten vid en institution eller direkt till andra forskare på institutionen för att få information om forskningsprojekt och möjligheter till forskarutbildning. De flesta forskningsintresserade "känner sig för" i ett forskningsprojekt innan ansökan till den formaliserade forskarutbildningen görs. Antalet antagna till forskarutbildningen har de senaste åren ökat. Några direkta insatser för att rekrytera ytterligare doktorander görs inte.

Under åren 2001 – 2003 var andelen kvinnor som antogs till forskarutbildning vid fakulteten 55,1 procent.

Finansiering av doktorander

Forskarutbildningen vid fakulteten finansieras som doktorandanställning, utbildningsbidrag, samfinansierad doktorandtjänst, ST-befattning för läkare kopplad till doktorandtjänst, AT-forskartjänst samt stipendier.

En samfinansierad anställning innebär att fakulteten bidrar till finansieringen av utbildningsbidraget/ doktorandanställningen med ett schablonbelopp, resten av kostnaden förbinder sig handledaren att finansiera.

ST-befattning för läkare är en specialistutbildning för läkare kopplad till doktorandanställning och som avser leda fram till både specialistkompetens och disputation. ST-befattningen styr inriktningen på både klinisk utbildning och forskning. En total anställningstid beräknas till 8 år. Umeå sjukvård är huvudarbetsgivare under hela anställningstiden. Doktorandanställningen är av s.k. samfinansierad typ.

AT-forskartjänst innebär att forskningsperioder på 3 - 6 månader läggs in mellan de kliniska utbildningsavsnitten. Företrädare till dessa anställningar ges till redan disputerade forskare, men det finns även möjlighet för ännu inte disputerade forskare som kommit en god bit på väg mot disputation att erhålla sådan anställning.

Stipendier är skattefria bidrag som i princip skall täcka den studerandes uppehälle under stipendieperioden. Ett krav för beviljande av stipendium för grund- respektive forskarutbildning är att stipendiaten är registrerad i Ladok. Beslut om inrättande av stipendier fattas av Forskarutbildningsnämnden på förslag från en institution. Stipendier kan även vara inrättade av t.ex. forskningsfonder och företag. Utöver ovan nämnda former av försörjning har vissa doktorander anställning som adjunkt, läkare, tandläkare samt även anställningar utanför universitetet.

Under år 2003 hade 134 personer doktorandanställning, 84 personer utbildningsbidrag, 8 personer ST – doktorandanställning och 9 personer AT-forskartjänst. Den totala kostnaden (exklusive stipendier) uppgick till 29 miljoner, av vilka 16 miljoner kronor utgjordes av forsknings- och forskarutbildningsanslag och resten av extern finansiering.

Examina

Antal doktors- och licentiatexamina 2003

Vetenskapsområde	Antal doktorexamina som inte föregåtts av licentiatexamen ¹	Antal doktorexamina som föregåtts av licentiatexamen ¹	Antal licentiatexamina ¹	Antal examina i forskarutbildningen, omräknade enligt fotnot ²
Medicinskt	47	2	8	52

¹ Antal examina utan omräkning

² Doktorexamen räknas som en examen, om den inte föregåtts av licentiatexamen. Doktorexamen som föregåtts av licentiatexamen och licentiatexamen räknas som en halv examen.

Den genomsnittliga studietiden för dem som avlade doktorexamen under året var 9,1 (drygt 4,5 år) terminer medan motsvarande tid för licentiatexamen var 6 terminer (3 år).

Under året påbörjade 118 personer forskarutbildning vid fakulteten. 53 procent av dessa (62) är kvinnor.

Handledarresurser

Finns tillräckligt!

Individuella studieplaner

Varje forskarstuderande skall ha en individuell studieplan som ger riktlinjer för hennes/hans forskarutbildning. Studieplanen utformas gemensamt av den som söker forskarutbildning och tilltänkt handledare. Den individuella studieplanen, som bifogas ansökan om antagning till forskarutbildning skall omfatta tre huvudområden: litteraturkurs, forskarutbildningskurser och forskningsplan för avhandlingsområdet.

Forskarutbildningsnämnden rekommenderar, vad gäller forskarutbildningskurser, att det så kallade basblocket (innehållande kurserna "Vetenskapsteori, vetenskapshistoria och forskningsmetodik", "Forskningsmetodik med grundläggande statistik" och "Informations- och litteratursökning, publicering, ansökan och föredrag") eller motsvarande skall ingå i utbildningen och att doktoranden under sin forskarutbildning deltar i minst en internationell konferens och presenterar egna forskningsresultat. Forskarutbildningsnämnden har beslutat att kursen "Forskningsetik" för forskarstuderande som påbörjat sin utbildning fr.o.m. 2003 skall vara obligatorisk.

Internationellt utbyte

Internationellt utbyte förekommer för forskarstuderande. De olika enheterna har individuella samarbetsavtal med olika lärosäten i ett stort antal länder vilket ger den forskarstuderande möjlighet att bedriva en del av sin forskarutbildning på annan ort än Umeå. Avtalen ger också forskarstuderande från andra länder möjlighet att prova på forskningsmiljön i Umeå för kortare eller längre tid.

Samverkan med samhälle och näringsliv

Fakulteten anordnade i oktober Forskningens dag på temat "Pigg eller opigg i knoppen - ett åldrandets huvudproblem". Evenemanget rönste stor uppskattning. På grund av den stora mängd intresserade fick programmet i all hast dubblas och presenteras i två föreläsningssalar. Boken från arrangemanget är under produktion och redan förhandsbeställd i 245 ex. Det blir den fjärde boken i serien. Under året har boken "Ihärdiga infektioner" från Forskningens Dag i oktober 2002 getts ut och distribuerats.

Inom fakulteten förekommer också samarbete med inhemsk och utländsk industri och utvecklingsföretag inom läkemedelsområdet och genteknikområdet.

En stor del av forskningsinformationen sker genom att kliniskt verksamma personer vid fakulteten informerar på patientträffar, i patientföreningar etc. Forskningen vid fakulteten har också uppmärksamats i både radio, TV och i pressen vid ett flertal tillfällen.

Ungefär 80 procent av fakultetens pressmeddelanden handlar om forskning, huvudsakligen avhandlingar men också publiceringar i prestigefyllda tidskrifter m.m.

ExpertSvar är en nationell service som drivs av Vetenskapsrådet i samarbete med universiteten och forskande institutioner. Genom ExpertSvar kan journalister få tips på forskare att intervjua i olika aktuella ämnen. Pressansvariga/informatörer vid universiteten svarar för att förmedla kontaktuppgifter för rätt expert inom utsatt tid. Fakultetens informatörer besvarar ca 50 expertsvarsfrågor per termin, vilket innebär att intresserade journalister från hela landet på det sättet får kontakt med våra forskare.

I fakultetens nya utbildningsbroschyr finns avsnitt om forskning och inte minst forskarutbildning.

Samverkan med Västerbottens läns landsting

Fakulteten har ett betydande samarbete med landstingen. Mellan Umeå universitetet och Västerbottens läns landsting finns avtal om samrådsförfarande och samrådsorganisation för tillämpningen av de så kallade ALF- och TUA-avtalen. Under året har boken "Medicinsk och odontologisk spjutspetsforskning i

Umeå” getts ut. Boken är i huvudsak en sammanställning av några årgångar av tidskriften ”Spets” (landstinget är utgivare, fakultetens informatörer medverkar som idégivare och skribenter).

Övrig samverkan

Forskare har initierat ett projekt för att stödja nya regionala bioteknologiska företag. Projektet, som är organisatoriskt och ekonomiskt skilt från universitetet, har erhållit 10 miljoner kronor från EU:s strukturfonder (Mål 1). Tillsammans med övrig finansiering från länsstyrelse, kommun, landsting och Umeå universitet har projektet Biotech Umeå en budget på 21 miljoner kronor. Målet med projektet är att, inom universitetets lokaler, skapa en ny typ av forskningsmiljö som ger industriell tillämpning. Projektet har presenterats vid Biotech Forum i Älvsjö, Stockholm, december 2003. Samråd har inletts med universitetets enhet för samverkan kring ett projekt för att öka inflödet från bl.a. företag till insamlingsstiftelsen för medicinsk forskning.

Jämställdhetsarbetet 2003

Fakulteten strävar efter jämn könsfördelning på alla nivåer inom fakulteten. Jämställdhet har kommit på dagordningen på ett annat sätt än tidigare och på fakultetens hemsida finns en särskild länk för jämställdhetsarbete. Sedan år 2001 har fakulteten en jämställdhetshandläggare som arbetar 25 procent med jämställdhetsfrågor. Fakulteten inrättade år 2001 en genuskommitté som har till uppgift att uppmärksamma frågor kring genus i utbildning och forskning. Kommittén arbetar också med vissa jämställdhetsfrågor.

Det pågår en kartläggning av sexuella trakasserier bland studenter på medicin- och biomedicinprogrammet. En kartläggning har genomförts för att ta reda på hur genusfrågor beaktas i undervisningen.

En undersökning har gjorts på fakulteten bland kvinnliga forskare om meritering, kompetens och jämställdhet. Dessutom har en kartläggning av lönerna på fakulteten genomförts där kvinnors och mäns löner jämförts för åren 2002 och 2003 adjunkter, lektorer och professorer. Den analysmodellen ligger nu till grund för en liknande löneanalys av alla fakulteters löner.

Temadagar har hållits på flera institutioner om jämställdhet och genus, och flera andra institutioner står på tur att hålla sådana. En temadag om genus i grundutbildningen har hållits där fakultetens samtliga lärare inbjöds att delta.

Som ett led i att öka jämställdheten i institutionsledningen har vissa institutioner ändrat på organisationsstrukturen så att fler kvinnor nu ingår i ledningsgruppen.

Kontinuerlig utbildning av jämställdhetsföreträdare på institutionsnivå pågår ständigt.

Genus och jämställdhet integreras nu i allt fler utbildningsprogram, där läkarprogrammet hittills kommit längst.

Planer för jämställdhet, arbetsmiljö, miljö, kompetensförsörjning och kvalitetsutveckling samt frågor om likabehandling

Se bilagor.

Specifika uppdrag till fakulteten för 2003 inom perioden 2001 - 2004-04-13

1. *Fakulteten bör öka sina intäkter för externfinansierad forskning jämfört med år 2001 (183 Mnkr) med minst 20 Mnkr.*

Den externfinansierade forskningsverksamheten inklusive uppdragsforskning uppgår till 202 Mnkr, vilket är en ökning med 19 Mnkr jämfört med år 2001.

2. *Vid fakulteten bör det under budgetåret avläggas minst 30 doktorexamina (inklusive licentiatexamen som därvid räknas som ½ doktorexamen), för att fakulteten ska kunna uppnå 225 examina för perioden 2001 – 2004.*

Under året har 49 personer avlagt doktorsexamen (22 kvinnor och 27 män) och 8 personer licentiatexamen (4 kvinnor och 4 män). Fakulteten bedöms med god marginal uppfylla examensmålet om 225 forskarexamina under åren 2001 – 2004. Normalnivån i antalet forskarexamina bedöms fortsättningsvis ligga på nivån 50 – 60 avlagda examina per år.

3. *Nämnden skall verka för jämställdheten genom att bl.a. andelen kvinnor ska vara minst 30 % av nyrekryterade professorer, minst 40 % av nyrekryterade lektorer, minst 40 % av nyrekryterade forskarassistenter och 40 – 60 % av nyrekryterade forskarstuderande under perioden 2001 – 2004.*

Professorer: 0 % (totalt under perioden 2001 – 2003, 39 %)

Lektorer: 42 % (totalt under perioden 2001 – 2003, 42 %)

Forskarassistenter: 30 % (totalt under perioden 2001 – 2003, 36 %)

Forskarstuderande: 52 % kvinnor (totalt under perioden 2001 – 2003, 55,1 %)

4. *Det internationella studerandentbytet ska under perioden 2001 - 2004 öka så att det totala internationella studerandentbytet vid periodens utgång 2004 har en nivå motsvarande minst 15 % av det totala antalet examina inom nämndens område.*

	2001	2002	2003
utresande	73	82	70
inresande	85	49	70
examinerade	441	408	511
%	36	32	27

Nämnden ska svara för

att det även under 2003 finns minst en internationell kontaktfunktion på varje institution med ansvar för informations-spridning i internationella frågor

Förutom vid två finns kontaktpersoner vid alla institutioner.

att flertalet institutioner vid periodens utgång har ett aktivt internationellt studerandentbyte motsvarande minst en inresande och minst en utresande student per år

Studerandentbyte äger rum inom i stort sett alla program. Det är dock endast inom läkar-, sjukgymnast-, sjuksköterske- och tandläkarprogrammen som det förekommer både inresande och utresande studenter.

5. *Nämnden skall i övrigt verka för att de i Utvecklingsprogrammet angivna målen för forskning, forskarutbildning och grundutbildning inom nämndens ansvarsområde ska kunna uppnås.*

Nämnden skall särskilt arbeta för

att andelen forskarutbildade lärare inom de medellånga vårdutbildningarna skall öka, att utveckla handlingsplaner för hur forskarutbildningen ska utvecklas

Under åren 2001 – 2003 har 19 doktorsexamina inom de medellånga vårdutbildningarna avlagts. Av nedanstående tabell framgår doktorernas grundutbildning

	2001	2002	2003
Sjukgymnastikexamen	1		2
Vårdvetenskaplig examen	4	2	
Sjuksköterskeexamen	1 (norsk)	3	1
Biomedicinsk laboratorievetenskaplig examen		1	1
Arbetssterapeutexamen		1	1
Vårdlärarexamen		1	
Totalt	6	8	5